

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Beliben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Yudéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JOZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— október 17.

(Rákóczy — törvény.) A fejedelmet és diós bújdosó-társait megbélyegző törvény kitérőtletik a magyar törvénykönyvből. Nyoma sem lesz többé annak, hogy a magyar nemzet milyen rossz fiató, követi dobván meg a nagyot, ki megszegte számára a szabadság kenyerét. A magyar nemzet ellenben a hála parancsszavát szegte meg. Jóvá lesz téva a nemzet büne, nem áll meg többé a régi morális, hogy *Rodosto ostorod*. Szegény Wekerleit sajnáljuk. Mikor Kossuth Lajos holttestét haza szállította, azért megbukott. Valószínűleg a rovására írják Rákóczy hamvainak diadalmas hazaszállítását is. Mindégy, ennél a bukásnál szebb emelkedést elképzelni sem tudunk.

(A Deák törvénye.) Az usalomig elkoptatott hagyomány, hogy Deák Ferenc az összes sajtótörvényt egyetlenegy mondatba foglalta: „1. §. *Hazudni nem szabad.*” Ma pedig éppen a hazugságokra alapítanak egész nagy hírlapi organumokat, ama bizonyos papiroságuk, pedig nincsenek egyébbel megtöltve, mint a hazugság bombáival. De még a tisztességes sajtó sem ment a hazugság vírusától. A képviselőház mai ülésén Ugron Gábornak kellett azon galád híresztelés megtorlását követelnie, amely gróf Zichy Jenőt, tehát egy törvényhozót a bolondok házába internálta, a folyosón pedig gróf Nákó Kálmán, a fiumei kormányzó tiltakozott nagy felháborodással, amiért leköszönését hazudták országgá-világgá. No a sok pénzéért csakugyan különb elbánást igényelhetett volna. A sajtó pedig magára vessen, ha a Szemere Miklós ütőkártyája elüti a hazug tromfjait.

(A hazardjáték ellen.) Kmety Károly interpellálni szándékozik a hazardjáték ellen. A politikai hazardörök szójátékkal *hazardörök* bizonyosan örülni fognak ennek, ha oly interpelláció éle nem ellenök, hanem — Szemere Miklós ellen fordul. Ne tegye pedig ezt Kmety Károly most, a mikor Szemere Miklós-nak igaza van!

Gazdasági házi ipar.

— október 17.

(Vége.)

Ezen tárgyból Tapé, N.-Bajom, Udvarny és Nádudvar községek, csak a nagyobb termelő helyeket említem, több százezer korona árut állítanak elő; a nagymérvű lecsapolások folytán azonban a szükséges nyers anyaghoz igen nehezen jutnak a munkások, úgy, hogy ennek folytán ezen jól jövedelmező házi iparág is hanyatlani kezd.

A szalmából kalapokon kívül, mely mindenestre a legtömegesebb szükségletet képez, háztartási kosarak, gazdaságban szükséges takarók állítatnak elő. Ezideig csak egyes vidékeken ismert szép, izléses és gyakorlati értékkel bíró szalmafonási munkák a földmivvelésügyi miniszter által rendezett tanfolyamok útján az egész országban kezdenek elterjedni. Különösen a nép által viselt szalmakalapok és háztartási kosarak azon cikkek, melyeknek, ha gyártásukat helyes irányba tereljük, nemcsak a külföldi behozatal értékét foglalhatjuk le, hanem Kelet felé nagy kivitelre is számíthatunk.

A seprü- és kefekötés, különösen ahol a cirokseprühöz a nyersanyag megterem, egyszerű gépek használatával nagy eredménnyel honosítható meg. A házi iparilag készült seprük, nagy tömegben előállítva, nemcsak a helyi piacokat, hanem — tekintettel a magyar cirok kitünő minőségére — a külföldi piacot is meghódította. Tömeges termelés mellett jövedelmező kivitelre bizon lehet számítani.

Ez egyike a legjövedelmezőbb házi ipari foglalkozásoknak az Alföld déli részén.

Terményeink kitünő minősége s a hazánkban divó izléses elkészítési mód mindenestre felette áll a külföldről behozott, nagyjából gyári módon előállított zöldség- és gyümölcskonzerveknek s e téren a helyes utmutatás s a megklvánt csomagolási mód alkalmazásával, mindenestre ki is fogja azokat szorítani.

Az országos központi statisztikai hivatal adatai szerint 1904-ben kosár-árukból, szalma- és gyékényfonású tárgyakkból, durva faárukból és gyümölcs- és zöldségkonzervekből összesen közel tíz millió korona értékű árut hoztunk be, míg ugyanezen tárgyakkól kivitelünk a hárommillió koronát sem haladja meg.

Szóval a gazdasági házi iparral a jelenlegi fogyasztás mellett 80—100.000 mezőgazdasági munkáscsaládot tudnánk téli időben 80—100 korona keresettel foglalkoztatni és amellet a hazai fogyasztás is nagyobb mérvet öltene, ha a szükségelt házi ipari tárgyakhoz olcsón jutna s kivitelünket is meg lehetne tiszerezni, ha kellő mennyiségű kész áru állana rendelkezésre.

Itt még a versenytől sem kell félnünk s még a mostanában sokat hangzottatott s minden baj kulforrásának megjelölt közös vámterület sem akadályozhatja meg a gazdasági házi ipar fejlődését, ha azt helyes alapokon

szervezzük. A versenyképes termelésnek feltételei ugyanis az olcsó munkaerő s az olcsó nyersanyag.

Már pedig olyan olcsó munkaerőt, mint minálunk, egyetlen kultur államiban sem találunk, hiszen mezőgazdasági munkásaink legnagyobb része, mint azt fentebb kimutattam, munka és kereset nélkül kénytelen évenként 75—80 napot tölteni. Ezen időben tehát, ha csak annyi kereset is jut munkájával, amennyivel legalább a napi szükségesebb kiadásait fedezheti, már meg lehet elégedve.

Nyers anyag bőven áll rendelkezésére, mezőgazdasági terményeink szinte kínálkoznak feldolgozásra s minthogy ez itthon nem igen történt meg, a nyers anyag vagy kivándorol s mint kész áru drága pénzen kerül vissza, így fűzveszőnk nagyobb része is potom áron Ausztriába megy ki, vagy pedig itthon mint értéknélküli anyag elpocsékolódik.

A fentemlített gazdasági házi ipari ágakkal való foglalkozás azonban jövedelmezővé csak úgy tehető, ha a mezőgazdasági munkások oly időben foglalkoznak ezzel, amikor a külső munka szünetel. Egész éven át ezen foglalkozást mesterséggként, iparszerűleg üzni nem fizeti ki magát, minthogy a nyári magas gazdasági munkabérek mellett ilyen csekély értékű tárgynak előállítása haszonnal nem járhat.

Minálunk a mezőgazdaság képezi a nemzeti jövedelem legfőbb forrását és ezért a mi munkásnépünket nem szabad, de nem is kívánatos elvonni. Azonban alkalmat kell nyújtani a földmivelő népnek arra, hogy a fejlődő életigényekhez képest kifejtthesse teljes munkaerejét, illetve, hogy a mezei munka végeztével fennmaradó időben is dolgozhasson, kereshessen.

Gazdasági szempontból megbecsülhetetlen haszonnal járna, ha a földmivelő nép a rendelkezésére álló s kénytelenül elhevert szabad idejét munkával értékesíthetné. Ekként megismerhetné a szorgalom és munka áldását, sőt ezek által némi takarékos eljárás mellett egy kis tőkét is szerezhetne. Nagy fontossággal bírna ez társadalmi és erkölcsi életének fejlesztésére.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 17.

Alig husz képviselő jelenlétében nyitotta meg a mai ülést déli 12 órakor Návay Lajos elnök. Jelentéktelen formai ülés volt.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök jelentette, hogy Pescha Miklós megszüntette összeférhetlenségi viszonyát. Grätz Gusztáv képviselő dolgában átírnak a kormányhoz.

Következnek a bizottsági jelentések.

Nagy Emil: Az iparfejlesztésről szóló javaslat bizottsági tárgyalásáról szóló jelentést beterjeszti.

Az elnök a javaslat tárgyalását a szombati ülésre tűzi.

Kálóssy József: A mentelmi bizottság jelentését terjeszti be.

Ugron Gábor: Mentelmi bejelentést tesz. Azt olvassa a lapokban, (Magyar Nemzetben) hogy Zichy Jenő grófot akarata ellenére a Niedermann féle szanatóriumba zárták. Ez a hallatlan eset mindmáig cáfolat nélkül marad. Az esetet sürgősen meg kell vizsgálni és ha igaz, meg kell torolni, mert ezt a képviselőház tekintélye megkívánja.

Polónyi Géza: Beterjeszti a Görögországgal a büntetése kiadása dolgában alkotott törvényjavaslatot.

Wekerle miniszterelnök beterjeszti a számvetőségek jelentését.

Elnök: Miután a pénteki ülés napi rendje már ki van tűzve, az ülést bezárja.

Gróf Zichy Jenő az örültek házában.

A Golgotha Goluchovszkyért.

(Saját tudósítónktól.)

— október 17.

Illetékes helyről táviratozzák, az ellentétes híresztelésekkel szemben, hogy Zichy Jenő grófot, kinek ügye ma a parlamentben is szóba került, saját beleegyezésével szállították szanatóriumba. Az orvosi vizsgálat egyértelműen megállapította a gyógykezelés szükségét. Az orvosi véleményt a gróf családja is megvitatta és miután Zichy maga is beleegyezett elszállításába, a család felkérte Zichy Aladár ő felsége személye körüli minisztert, a hogy a nagybátyját Niedermann szanatóriumába kísérje. Nagynevű orvosprofesszorai ma egyhangulag kijelentették, hogy kizárt dolog, mintha

náluk bárkit is erőszakkal ok nélkül szanatóriumba zárnának.

Ezzel szemben a fővárosi sajtóban ma több oldalról híresztelték azt, hogy gróf Zichy Jenő politikai szereplésének áldozata. Egy szenzációs interjú szerint azért került szanatóriumba, mert bizalmatlanságot akart szavazni Goluchovszkynek. E híresztelés szerint napszurást kapott volna vadászat közben és sétakocsizás ürügye alatt vitték a Niedermann-szanatóriumába, a honnan csupán Justa Gyula és Farkasházy-Fischer Zsigmond közbenjárására szabadult, ki, mint-hogy a Justa Gyula látogatása után az egybegyűlt orvosi konzilium kijelentette, hogy gróf Zichy Jenőnek semmi baja sincs és elhagyhatja a szanatóriumot. Allitólág gondnokság alá akarták helyezni, pazarlás jogcímén, mivel egy szolnoki zsidó családnak ezer forintot adott, hogy megmentsse őket az árveréstől.

Zichy Jenő gróf különben már átvette tisztségeivel járó kötelességeinek teljesítését és múlt vasárnap személyesen járta be a székesfehérvári ipari kiállítást, a melynek keretében rendkívül elismerő hangon nyilatkozott Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszterrel s állandó látogatója a függetlenségi pártkörnek, a hol mosolyogva beszélt el nyári kalandjait.

Thaly Kálmán érdeme.

II. Rákóczy Ferenc hamvainak feltalálása.

— október 17.

Közel kétszáz éve már, hogy Rákóczi és bujdosó társai beköltöztek a Marmaratenget-partján elterülő, ciprusfáktól környezett, bájos fekvésű Rodostóba, hogy elfoglalják az órmény város végén új lakóhelyüket, a Magyarok utcáján.

Több mint száz esztendeje annak is, hogy az utolsó rodostói magyar ember, az öreg, 120 éves Horváth István övéihez költözött.

rettem meg soha. Sokat tűnődöm a felett is, hogy mennyivel szomorubb volna az élet, ha maga nem volna és ez jusson néha eszébe; Nem kérem magát semmire, mert nincs jogom hozzá, de nem kérném különben sem, e helyett elmondok, magának egy szomorú történetet, ítélje meg ebből, érdemes-e meghallnia. Hiszen magát határáig szerette egy leány, talán szereti még ma is, még a történetem hősnének vidám, kocogó arccal kell siratnia egy férfit, a ki él ma is, gondtalan arccal jár kél a világban, de a ki mégis halott.

Tél volt. Nehány levél odafagyott az akácfa zuzmarás törzseihez, néhány szomorú fehér fenyő hirdette a természet üde, nyári langulatát.

Az a leány ott ült a kis szobájában és boldogan, erőszakosan szoritotta egy férfi kezét, mintha azt mondaná, nem bocsátlak el soha, mert azt akarom örökre az enyém légy. Ezt a boldog, vidám akkordot nem zavarta meg semmi, mit törődtek ők a természet zord valójával, a környezettel. Olyan világban éltek, ahol sohasem fáj semmi, ahol övék az élet minden virága — Mikor az ajkuk forró, szilaj csókban össze-forr, nem éreztek semmit, lelkükből kirabolták a múlt és a jövő minden gondolatát, nevettek, kacagtak vidáman, hiszen övék volt az élet.

És aztan este elutazott a férfi. Megmondta a leánynak, hogy nem jön vissza soha többé, a körülményei késztetik, hogy hagyja el örökre. S az a leány, odaült a családja közzé, elövette azt a zsebkendőt, a melyt menyasszonyi zsebkendőjének kezdett himezni és himezte tovább. Körülötte minden

Ott nyugosznak már mindnyájan a „törhetetlen elvűség” dícső vértanúi a távol idegenben. A honfiak szent kegyelme gyakran szállt azóta a rodostói sírok felé; a költők képzelete — az elnyomatás szomorú napjaiban — sokszor felkereste a martirok hamvait, de élő magyar ember, a hosszú két századon keresztül csak alig-alig, nagy ritkán fordult meg a bujdosók tanyáján. A számlázottak ott porladoztak csendes sírjaikban és mi azt sem tudtuk tulajdonképpen, hogy merre, hol nyugosznak a drága tetemek, sőt arról sem volt biztos tudomásunk, hogy egyáltalában megvannak-e még a szent hamvak?

És bizonyára sohasem kerültek volna háza a nemes vezérlő fejedelem tetemei, ha a Rákóczy szellemétől áthatott, lelkes történetbuvárunk, Thaly Kálmán élete egyik feladatául ki nem tűzi, hogy Rákóczi hamvait felkutassa. Tisztán az ő érdeme, hogy megtaláljuk és ma már hazahozatjuk II. Rákóczy Ferenc szent porait, hogy azok honi földben pihetjenek.

Thaly Kálmánnak, aki mint általánosan ismeretes, ugyszólván egész életét a kuruc korszak történelmi és irodalmi emlékeinek felkutatására szentelte, régóta táplált vágya volt, hogy Rákócziak és társainak bujdosó tanyáját és „annyi nemes magyarok temetőjét” és emlékeit szinről-szinre megláthassa. Ennek a kegyes óhajnak teljesülésére egy különös és érdekes körülmény adott alkalmat.

Zemplén vármegye ugyanis az 1873-ik évi közgyűlésen egyhangulag elhatározta, hogy a megye nagy szülöttje: II. Rákóczy Ferenc hamvainak hazahozatala érdekében az országgyűléshez feliratot intéz és felszólítja a hazai összes törvényhatóságokat e felirat pártolására. E felszólításnak az az eredménye lett, hogy egy év leforgása alatt 52 megye és szab. kir. város csatlakozott Zemplén vármegye feliratához.

A képviselőház e feliratokat egyhangu határozattal a miniszterelnökséghez tette át, további intézkedések megtétele végett. Szilágy József, az akkori miniszterelnök ez ügyben diplomáciai uton megkereste a konstantinápolyi nagykövetséget, mire gróf Rudolf, az akkori konstantinápolyi nagykövettől azon meglepő feleletet kapta, hogy Rákóczi hamvai Törökországban — nem léteznek többé, mert az állítólagos nyomozások kiderítették, hogy Rákóczi sírját már az 1849-ben Törökországba

A szerelem . . .

A szerelem akkor édes,
Ha a szíved but is érez . . .
Ha az első mosolyára
Oda száll a bánat árnya.

A szerelem akkor igaz,
Ha nem tudja szíved mi az . . .
Vallaná, de nincs szó arra,
Amit mondani akarna.

Csontos Kálmán.

REGÉNY A VADSZÓLÓVEL BEFUTTATOTT KUNYHÓRÓL.

Irta: Vidovich Ernő.

II. Válasz a levélre.

Édes Pál.

Sietek levelére válaszolni, annyival is inkább, mert maga ismét oly hurokat penget, mint mikor nálunk volt. Bolond dolog édes Pál, de én már tegnap keservesen megsirattam magát. Nagyon rossz napom volt a tegnap, telve bajjal, keserűséggel és ehhez jött még a maga levele s amilyen ideges vagyok, arra a meggyőződésre jutottam, hogy az az utolsó levele s maga azóta véget vetett az életének, pedig az az élet nagyon kedves előttem. Mostanában sokat gondolkozom a sympathián és nekem is az a meggyőződés, hogy az vagy azonnal jön, vagy soha, én legalább, akit első perben nem tudok megszeretni, azt nem sze-

azt hirdette: Elment hogy ne jöjjön vissza többé, s azért dolgozott, könnyben uszó szemekkel kacagott, s ha van a boldogtalanságnak, a mélységes taragédiáknak, boldogsága, úgy ez az volt. Felemelt, magasztossá — teszi az embert — az a gondolat, hogy végig szenvedtem mindent, amit egy életben végig lehet szenvedni.

Édes Pál, minden boldogtalanság olyan nagy, amilyenek magunk látjuk. A maga helyzetében én életem legszebb pillanataim élném, hiszen szentárges gondolat, egész vallás az, hogy egy leány utolsó percben is magára gondolt s a maga nevével szállt a sírba. — Én neki szentelném egész életem, járnám a Kálváriát avval a tudattal, hogy az előbb-utóbb tündérré válik. — Maga nem ezt akarja tenni, de nyomorult eszközökkel utánna akar menni, mikor nem is tudja van-e lélek és találkoznak-e valaha?

Hát férfi maga? Én a maga helyében kezembe venném az élet egyetlen, hatalmas fegyverét, az akaratot és megküzdénék a sok bánattal. Biztosítom, hogy sikerülni fog és a mellett örömet szerez vele a legjobb barátjénak, — a kinek utóljára joga sincs magának tanácsokat adni, de olyan jól esik, egy sokat szenvedett léleknek enyhíteni a mások nyomorán, különösen, ha azt a maga folyton nyugtalan lelke okozza, amely talán azért nem akar megnyugodni, mert nem hiszi, hogy még egyszer boldogságra akadjon a földön. Pedig higgye el édes barátom maga azt a boldogságot még fel fogja találni, mert fel kell találnia.

Sziyből üdvözl

Magda.

menekült emigránsok is felbontották, de azt már ők is — üresen találták.

Hasonló értelemben nyilatkozott ezelőtt 5 évvel később (1878) Tisza Kálmán miniszterelnök is, midőn őt ebben az ügyben Thaly meginterpellálta, kijelentvén, hogy az úgy nincsen abban a stádiumban, hogy a hamvaknak hazaszállítása iránt intézkedni lehetne, mivel még az is kérdés, egyáltalán megvannak-e azok!

Thaly nem adott hitelt a nagykövetség tudósításainak, hanem utána járt a dolognak és nyomozási alappján sikerült megállapítani, hogy a konstantinápolyi nagykövet által említett ama diszes sír, melyet a 49-es emigránsok a konstantinápolyi campo grandei keresztény ó-tetőben felbontottak és melyet tényleg üresen is találtak, nem Rákóczy sírja volt.

Különben is, a campo randei sír nem is lehetett Rákóczyé, mert hiszen, mint Mikes leveleiből tudjuk, Rákóczy hamvait Rodostóból Konstantinápolyba szállították, ahol azokat a galatai St. Benoit templom kápolnájában, édes anyja, Zrinyi Ilona fejedelemasszony hamvai temették el.

Hogy ezután a konstantinápolyi nagykövetség levéltárában is kutatott és meggyőződött arról is, hogy egyáltalán semmi hiteles adat sem található, mely igazolná, hogy Rákóczy hamvait a St. Benoit templomból elszállították volna.

A dolog titokzatos volta Thalyt nem hagyta nyugodni, és a vezérő fejedelem iránt érzett rajongó tiszteletétől és lelkesedésétől áthatva, elhatározta, hogy ezen homályos ügybe világosságot fog hozni. Így érlelődött meg lelkében a Törökországba való utazás eszméje.

1888-ban Rodostón és Izmiten, 1889-ben Konstantinápolyt látogatta meg és az itt tett kutatásainak eredményeit a „Rákóczy emléktörökországban” című művében írta meg, mely annak idejében nagy feltűnést keltett. E munkából tudjuk meg a következőket:

Thaly 1889 szeptember havában indult el Fraknoi Vilmos kíséretében a konstantinápolyi galatabeli lazariszta atyák látogatására.

Galata, Konstantinápolynak az Arany-szarv-öböl felől északra fekvő kerülete, melynek a St.-Benoitról elnevezett templomában nyugosznak a nagy bujdosók hamvai. Ezen, eredetileg román stílusban épített templomot 1682-ben XIV. Lajos francia király restauráltatta és azóta francia védnökség alatt áll. Jelenleg a lazariszta birják. Ezen templom jobboldali kápolnájának a Boldogságos Szűz tiszteletére emelt oltára előtt sírbort fülkéjében alusszák örök álmukat II Rákóczy Ferenc és dícső anyja, Zrinyi Ilona.

Thaly buzgalomának sikerült nagy fáradságot és utazások árán, Fraknoi közbenjárásával, úgy Lobry akkori rendházfőnöktől, mint Bonetti pápai internunciustól a sír felnyitására az engedélyt megkapni, azon feltétel alatt, ha a sírfelbontás a legnagyobb titokban történik, és ha annak eredményéről Thaly és Fraknoi két év elteltéig semmit nyilvánosságra nem hoznak. A kutatók ezen feltételbe beleegyeztek, és október 7-én, a reggeli mise után járt ajtóknál, csakis a lazariszta-rend tagjainak jelenlétében, megkezdték a sírfelbontást.

Miután Rákóczi holttestét sem a fejedelem sírlapja alatt, sem egy másik sírban sem találták, végre Thaly, Mikes feljegyzései után indulva a Zrinyi Ilona sírtáblája alatti helyre ásott, ahol csakugyan egymás mellett két koporsót találtak: egy kisebb korhadtabbat s egy épebb, nagyobbat. Ezen utóbbi koporsóban egy majdnem teljesen ép, hatalmas csontváz feküdt, melynek koponyáját Thaly nagy pontossággal és lelkiismeretességgel megvizsgálván, örömmel és minden kétséget kizárólag megállapította, hogy II. Rákóczi Ferenc holtteste.

Mikes Kelemen ugyanis egy 1735. április 16-án kelt levelében feljegyezte, hogy Rákóczi holttestét a galatai sírboltba vitele előtt bebalzsamozták és fejét felfürészelve, abból az orvosok az agyvelőt kiszedték. — Thaly a holttest koponyája tetején csakugyan megtalálta a doktorok

által fűrészelt nyílást, melyen annak idején az agyvelőt eltávolították és melynek gerezd formájú darabja pontosan bele volt illesztve és valami selyemszövettel még akkor is oda volt erősítve a fejtetőn vágott lékhez.

Thaly így bebizonyítva látván, hogy a holttest csakugyan Rákóczi Ferencé, a drága maradványokat a munkások segítségével, a legnagyobb óvatossággal a koporsóból kiemelte, a még ép, nagyobb ruhadarabokat, ékszereket kiszedette és a portól, törmeléktől gondosan megtisztította.

A ruházatnak megmaradt darabjaiból megvolt állapítható, hogy Rákóczyt nem magyar viseletben, hanem XV. Lajos korabeli, igen fényes francia öltözetben temették el: piros bársony, pászdag arany paszomános díszkabátban és alul arany csattos piros selyem nadrágban, selyem harisnyában.

Miután Rákóczy koporsója már rongált állapotban volt, Thaly egy új ódrustra ládát hozatott, amelybe a legnagyobb gondossággal beletartotta a fejedelem földi maradványait. Ezután a sírfelbontásról jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet egy üveghengerben téve, szintén a ládába helyeztek el, majd a ládát a régi föresen maradt koporsóba visszattették és elföldelték.

A fáradhatatlan buzgalommal Thaly Kálmánnak tehát csakugyan sikerült állami függetlenségünk számkivetett martírjának szent tetemeit fölhalálni, a teljes enyészettől megmenteni és a magyar nemzet számára megtartani.

Thaly e kutatásainak eredményét, a szerződés értelmében, csak 1892-ben, a Magyar Történelmi Társulat negyedszázados emléktárgyalkalmával hozta nyilvánosságra és ekkor Rákóczi hamvai hazahozatalának eszméje, melyet Zemplén vármegye 1873-ban felvetett, ismét aktuálissá lett és azóta az eszme többé nem is aludt el.

Hogy tehát Rákóczi tetemei végre abban a földben fognak pihenni, melyért a dícső emléktárgyalkalmával, boldogságát és királyi vagyonát fölfalozta, abban Thaly Kálmánnak, a vezérő fejedelem életirójának van a legnagyobb érdeme.

Illő, hogy e napokban minden magyar ember tisztelettel emlékezzék meg róla.

A Csokonai-kör választmányi ülése.

— Saját tudósítónktól. —

— október 17. —

A Csokonai kör az őszi évadban tegnap tartotta első választmányi ülését, amelyen az új tisztikar és az új választmányi tagok majdnem teljes számmal megjelentek.

Géresi Kálmán elnök melegen üdvözölte az új tisztviselőket és sok sikert kívánt a Csokonai-körnek az ezen ciklusban meginduló munkássághoz, majd jelentést tett a közgyűlés óta a kör életében végbement eseményekről. A Csokonai-kör képviseltette magát Balassa Bálint hamvainak eltakarítása, valamint a kolozsvári új színház felavatása alkalmából rendezett irodalmi ünnepeken. A napirend fontosabb tárgyai között az első helyet foglalta el az ereklyetári bizottság többrendbeli javaslata, amelyeket a választmány csekély módosítással elfogadott.

Eszerint a Csokonai-szoba már legközelebb megnyílik a közönség által a városi múzeummal egy időben, hetenként kétszer, szombaton délután s vasárnap délelőtt megtekinthető. A Csokonai-szoba rendezésére, a gyűjtemények gyarapítására a kör állandósítja az ereklyetári bizottságot, melynek tagjai lettek: Komlóssy Arthur alelnök, dr. Barcsa János ereklyetári őr és Kardos Albert titkár, Zoltai Lajos városi múzeum őr. A kör lépéseket tesz újabb Csokonai ereklyék megszerzésére, így Kardos Samu indítványára érintkezni fog Darnay Kálmán híres gyűjtővel, akinek sümegi múzeumában több nagy értékű Csokonai kézirat és más tárgy található.

A Boeskey emléktárgyat a Csokonai kör rendező bizottsága a maga részéről teljesen előkészítette és így csak a szobor-

bizottságnak a határozatát várja, amely a szoborleplezés napját fogja kitűzni.

A Csokonai kör Boeskey emléktárgyát egy napra eszék a szoborleplezéssel, a melyet mint matiné megelőzne és a melynek előkészítésében is a Csokonai-kör közreműködne.

Nagyobb vita fejlődött ki a debreceni Fűvészkönyv jubileuma, a Diószegi—Fazekas emléktárgy körüli, a melyet a Csokonai-kör a kir. természetudományi társulattal karöltve fog rendezni az 1907. év tavaszán és a melyhez a kör több testületnek, valamint a Diószegi rokonnak a támogatását kérte. Aczél Géza és dr. Kardos Samu nem tartják szerencsés gondolatnak, hogy Debrecen e két nagy fiának a nevét csupán egy emlékoszlop örökítse meg az elzárt és a közönség alig látogatott főiskolai fűvészkertben, hanem nagyobb szabású alkotást, művészi értékű szoborművet tartanak méltónak a két tudóshoz, és Debrecen — városához, a mely szobormű legalkalmasabban a nagyerdő parkban volna elhelyezendő. A választmány több tagja, így Balogh Ferenc, Kardos Albert és dr. Tüdös János amellett érvelt, hogy a könnyebben elérhető olt ne veszélyeztessék a nagyobbért. A kör az emléktárgy rendezésére és az emlékmű előkészítésére bizottságot választott, amelynek tagjai dr. Tüdös János alelnök vezetésével Aczél Géza, dr. Barcsa János, Kardos Albert, dr. Nagy Zsigmond, Török Péter és Bosznay István, akikhez fognak járulni az ev. ref. főiskola és a város kiküldöttei.

Még több tárgy volt napirenden, így Komlóssy Arthurnak Csokonai műveinek illusztrált kiadására vonatkozó fontos indítványa, a mely azonban az idő előrehaladottsága miatt a legközelebbi választmányi ülésre maradt.

A Varga-kerti gyilkos a vizsgálóbíró előtt.

— Árvayné az ügyész fogházában. —

A bűnjelek szaporodnak.

— Saját tudósítónktól. —

— október 17. —

Vasárnap délután a Varga-kertben történt véres eseményről ki hitte volna, hogy az mily sötét és borzalmas bűnt takar. Eleinte szinte kétségbevonhatatlan bizonyossággal meglehetett állapítani, hogy az nem más, mint egy a szomorú véletlen által előidézett szerencsétlenség. De a következmények egész mást mutattak. Kiderült a rémes, előre megfontolt szándékkal véghezvitt gyilkosság és a szörnyű tett elkövetője már a földi igazságszolgáltatás különböző faktorai előtt számolnak borzalmas vértökéért.

A gyilkost, Zsarnai Bélát ma ismét a vizsgálóbíró elő vezették. Petneházy Zsigmond segéd v. bíró hallgatta ki. Itt újra megismételte a csendőrök előtt tett vallomását és csupán egyes részletkérdésekre tett újabb vallomásokat. Ezek után nyomban az előzetes letartóztatásból vizsgálati fogságba helyezték, ami ellen Zsarnai nem kívánt felelődni a vádtaleshez.

A nyomozást Szabó és Mick őrsvezetők ma is egész napon át folytatják. Több bűnjelt elkövetők különösen Árvayék lakásáról. Azonkívül igen fontos és érdekes körülményt derítettek ki. A a kertben eszközölt tanuvallomásokból ugyanis kitűnt, hogy Zsarnai és Árvayné a meggyilkolt fiatal embert Székely Károlyt elküldötték borért, nyilván azért, hogy távolléte alatt zavartalanul beszélhessenek — talán éppen a revolverekről, sőt az sincs kizárva, hogy ezalatt az idő alatt töltötte meg Zsarnai az egyik fegyvert.

Különben az is meglelt állapítva, hogy míg Székely Károly a borért ment, Árvayné

és a gyilkos kedélyesen téptak. A teás csészek mint bűnjelék szintén a vizsgálóbírósnál vannak.

Árvayné ellen folytatott vizsgálat dacára a rengeteg bizonyítéknak, mindezidőig meddő maradt. Az asszonyt, a ki nagyon meg van törve, átkisérték ma délelőtt az ügyészség fogházába, a hol ezután fogják még csak kihallgatni. Kihallgatása nyomán szenzációs fordulat várható.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

(Pesti rigmusok.)

— okt. 17.

Hej, cifra élet járja most
A fővárosban itt,
A kit balsorsa ide köt,
Biz' átkozódhatik.

Mert idefönt lám, nem lehet
Már ekzisztálni sem,
Hazug fény s osillogás között
Csak bu s nyomor terem.

Ha egyhamar nem változik
A dolgok sorja meg,
Hogy hova jutunk, arra még
Gondolni sem merek.

Sztrájkolnak a kőművesek,
Mert nem huznak házfalat,
Fogunk hát lakni csakhamar
A szabad ég alatt.

És sztrájkba léptek a szabók,
Bár tél szakad reánk,
Fogunk sétálni majd tehát,
Mint Ádám csapánk.

A méreg drága husban is
Bóll a nagy hiány,
Fogunk hát enni kutya húst,
Akár az indián.

Sztrájkolnak most a pékek is
Nem kapni kenyeret,
Az utcán csipegethetünk
Majd, mint a verebek.

Az üveges, a lakatos,
A pincér és az ács,
Ah, sztrájkba lépett valahány,
Kész a felfordulás.

Jövendőnk képe e szerint
Majd akkép alakul,
Hogy bolygunk étlen, meztelen
És hajléktalanul.

S mivelhogy egy kissé derout
Az ilyen állapot,
És sérti a legfőbb szabályt
Mít az illem adott:

Megérjük, hogy szomszédaink,
Felháborodva rajt'
Kergetnek vissza egyszerűen
Még Ázsiába majd! . . .

Fenő.

Lengyel Zoltán — jegyez.

— Saját tudósítónktól. —

— okt. 17.

A pénzügyi-bizottság üléseiről meg lehetőszen szürke tudósítások jelennek meg a lapokban. Pedig hát érdekes dolgok is történnek azokon az üléseken.

Igy például tegnapelőtt elhatározták,

hogy a kereskedelemügyi miniszter a bizottság elé terjeszti a szubvenciókra vonatkozó titkos iratokat.

A tegnapi ülésen meg is jelent Sztérynyi államtitkár az aktákkal, melyeket Lengyel Zoltán elkért tőle és nyomban elkezdte azokat másolni.

Kossuth Ferenc — írja a P. N. — észrevette a dolgot s odament a képviselőhöz:

— Miért irod le az aktákat?

— Nagyon sok az adat bennük s nem bírom azokat a fejemben megtartani.

— De közzétenni azokból semmit sem szabad, mert hivatalos titok — figyelmeztette Kossuth.

— Nem is szándékom ezeket közzétenni, — válaszolt Lengyel.

Az ügyiratokat azonban mégis elvették tőle, amire Lengyel hevesen kifakadt a bizottság előtt Sztérynyi ellen:

— Tudhatja az államtitkár ur, — mondta, — hogy hiába veszik ki a kezemből az aktákat, ha eltitkolt adatokról van szó, azoknak ugyanis a nyomukra jövök. Annyit eddig is megláttam, hogy az új gyári szubvenciókat csupa milliomos és nagy cégek kapják. A többit majd megtudom és nem rejtem véka alá. Hogy pedig meggyőzzem önöket arról, hogy nem a kormány aktáiból szerzem az adataimat, összetépem a most készített jegyzeteimet.

Ezzel össze is szakitotta a feljegyzéseit a bizottság szemelátára. Ez a jelenet a pénzügyi bizottság üléséről kiadott tudósításból kimaradt. Lengyel Zoltán az iparfejlesztési javaslat tárgyalása során fel fog szólalni a képviselőházban.

* **Hozzák a fejedelmet.** A Márvány-tenger partján hűs szél támad éjfélnél. Egy-másután megnyílnak a sírok, jön Thököli Imre szerelmes párjával, jön Sibrik a legigazabb magyar diák, Mikes jön a daliás vezér, Berceséni, legutóljára jön maga a nagyságos fejedelem, fehér lován, ragyogó fejedelemi öltözékében. Mindegyik csupa jellem, megannyi elfeledett, alig található eszmény, a melyet a mai társadalom kiölt az emberek lelkéből. Hol van a hitvesi ragaszkodás, a Mikes végtelen szeretete gazdája iránt, a Bercesényi hófehér politikai szereplése és hol van az a törhetetlen, titáni jellem, a melyet a történelemben csupán Rákóczy képvisel. Utanak indulnak. Megakarják előbb tekinteni azt a hazát, a mely rajongó lelkesedéssel várja őket s mikor lejár a szellemnek órája, eikeseredve térnek vissza a csendes sírba s mindnyájukat az az egy gondolat fogja el: Jobb volna itt maradni.

* **Okt. 31. Gályarabok emlékünnepe.** Miszthy Mihály főisk. senior, a H. Ö. T. elnöke, a H. Ö. T. ma esti ülésén jelentette be a választmány ama határozatát, hogy a fentnevezett egyesület, amennyiben a bősörményi Boeckay ünnep elmarad, akadálytalanul rendezheti az okt. 31-én tartani szokott protestáns estélyt. Ez a protestáns estélyek évi sorozatának a megnyitója, melyet d. u. órákor a főiskola dísztermében rendez a Theológusok önképzőtársasága. Az elnök bemutatta a megállapított műsort is, melynek két szavallati pontját majd csak az okt. 24-iki verseny szavallati gyűlés lesz hivatalva betölteni. E szerint a műsor a következő számokból fog állani: 1. A Főiskolai Cántus énskel. 2. dr Erdős József theol. dékán, megnyitó beszédet mond. 3. Szavallat. 4. Huguenották, Zongorán előadja Papp Géza 2 th., 5. Méliusz Juhász Péter Iria és felolvassa Vargha Csongor 4 th., 6. Szavallat. 7. A főisk. Cántus énskel. Ugyanaznap d. e. a Nagytemplomban a reformáció évfordulója

alkalmából istentisztelet lesz, melyen énskel a Főisk. Cántus, az imádságot pedig a főiskolai egyik theológia tanára mondja. Istentisztelet után a d. előtti ünnepély második aktusa az emiáskertben levő gályarabok emlékoszlopánál fog lefolyni, ahol is a F. Cántus énskel, utána a pályanyertes emlékbeszéd és szavallat következik, majd a ref. felsőbb leánynevelő-intézet nevében egy növendék megkoszoruzza az emlékoszlopot, s a délelőtti ünnepélyt ismét a Főisk. Énskel zárja be.

* **Rákóczy-ünnepély.** A keresk. ifjak társulatának szakművelő bizottsága elhatározta, hogy november hó 11-én a Kereskedő Társulat dísztermében rendkívül fényes műsorral Rákóczy-emlékünnepeket rendez. Az előkészületek serényen folynak.

* **Kiterjesztett telefon forgalom.** A kereskedelmi miniszter ur a kereskedelmi és iparkamara előterjesztésére a karcagi, mezőturi, tiszaroffi telefont az egész külföldi forgalomba bevonta.

* **Keresked. alkalmazottak ünnepélye.** A kereskedelmi alkalmazottak szakegylete e hó 21-én vasárnap délután a Bika dísztermében saját könyvtára javára ünnepélyt rendez. Az ünnepélyen résztvesz Balassa Jenő, a budapesti Vigszínház művésze, kit Debrecen közönsége a multból jól ismer.

* **Joghallgatók Rákóczy-ünnepélye.** A napokban adtuk tudósításunkat arról, hogy főiskolánk jogász ifjai Rákóczy-emlékére a collegium tanácstermében nagyobb szabású emlékünnepeket rendez. A tudósításunkban tévedésből 18-án jeleztük az ünnepély napjaul, amit most kijavítunk, amennyiben az említett ünnepély f. hó 19-én, csütörtökön d. u. 5 órákor tartatik.

* **A kereskedelemügyi miniszter a vasutasokért.** Az államvasutak személyzetének szolgálati pragmatikája és ezzel kapcsolatosan illetményeik megfelelő rendezése komolyan foglalkoztatja a kereskedelemügyi miniszteriumot. A szolgálati pragmatika tekintetében Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a személyzet körében alakult szövetségek bevonásával közelebbről szaktanácskozmányt szándékozik egybehívni, míg az illetmények rendezése tekintetében már előmunkálatokat is tétellett folyamatba. Addig is, míg erre vonatkozólag az előmunkálatok megletetnek, az 1907. évi költségvetésben az államvasuti személyzet jobb előléptetésére és különböző illetményeire — melyek a személyzet anyagi helyzetét lesznek hivatala megjavítani — három és fél millió korona van felvéve.

* **A Hittanszaki Önképző Társulat** ma este fél 8 órákor tartotta rendes heti ülését az akad. I. teremben. A gyűlést ének nyitotta meg, mely után Marjay Géza 2 th. szép imádsága következett. Erdős Károly 2 th. „Hasonlatok a zsoldárokból” címen igen értékes, magas színvonalon álló felolvasásban részeltette a hallgatóságot, melyet, valamint Szabó István 1 th-rak „De profundis” című költeményét, és Kun Károly 1 th-rak szavallatát (Kozma Andor: Hitvalóság) a társulat első fokra méltatta. A szépen sikerült heti gyűlés egy zsoldár vers előnéklésével ért véget.

* **Gyermekek véres verekedése.** Valami nézeteltérés támadt ma délután a Csap utcán Rác Gyula 14 éves és Gondi Janos 16 éves fiuk között, aminek a folytatása az lett, hogy Rác Gyula egy nagy szmfabottal úgy fején vágta társát, hogy az eszméletlen állapotban terült el. Behozták őket a központra, hol a virtuskodó fattyuk ellen megindították az eljárást.

*** Polgármesterek értekezlete.** A városok leendő kongresszusának érdekében, annak végrehajtói bizottsága Szentgáli István polgármester elnöklésével Miskolcon ülést tartott. Az ülésben résztvettek Jankovich Dezső egri, Folgens Kornél iglói polgármesterek és Osváth Andor kongresszusi jegyző, esztergomi tanácsjegyző. Az értekezlet a kongresszust Budapesten november hó 4. és 5. én határozta el megtartani. A kongresszus tárgyalni fogja a kormányhoz egyidejűleg felterjesztendő memorandum során a városok anyagi helyzetének javítását, külön városi törvényt, a városok országos egyesületének, a szolgálati pragmatikának megalkotását; szó lesz a tisztviselők fizetésének javítása dolgáról, továbbá a városok tüzbiztosításának kötelezővé tételéről is.

*** Külön vonat a kassai Rákóczi ünnepre.** A millénium óta oly fényes ünnepség, mint amelyen a 28-án tartandó kassai Rákóczi ünnepély lesz, még nem volt Magyarországon. A kétszázados számkivetésből visszahozott fejedelmi hamvak eltemetése az egész ország közönségét összehozza a magyar nemzetnek a nagy fejedelem iránt egyre nagyobbodó csodás, rajongó szeretete. De az ünnepet rendező Kassa városa csak a hivatalos kiküldötteket tudja elszállásolni, s így a nagy közönségnek nem lenne módjában a pompás és kegyetes ünnepségeken részt venni. Ez indította Viz János nyugalmazott telekkönyvezetőt arra, hogy lehetségessé tegyen egy, a körülményekhez képest igen kedvező kirándulást Debrecenből Kassára. Ugyanis, ha akad legalább 200 jelentkező, Viz János közbenjárása folytán a debreceni kiránduló közönségnek oly külön vonat fog rendelkezésére állni, mely innen hajnali 2-3 órakor indul, egész nap Kassán marad és még az nap este 10 órakor visszaindul Debrecenbe. Ehez a külön vonathoz, mely egész nap a debreceni kirándulóknak fog pihenő helyül rendelkezésére állni, a holgyek számára még szalon kocsit is fognak hozzá csatolni.

*** Osztálysorajáték.** A tegnapi húzáson a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

5000 koronát nyert: 93494.

2000 koronát nyertek: 21086 26948
34567 35602 37380 43125 52982 75895 34732
86242 100274 112883 121206.

1000 koronát nyertek: 1300 11590
13372 22180 36997 37840 45834 47397 47688
53657 56170 66549 71251 77366 78472 84953
91835 92253 104162 104739 107778 109263
119832 122716 124710.

500 koronát nyertek: 3713 10571 12149
15898 17010 17228 21251 24294 25478 25395
91957 42542 44365 55089 59718 66680 70378
967780 79606 88315 90889 98953 10227
726814 114198 115787 116165 120357 122659

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

*** A téglási gyilkosság.** Egyik múlt számunkban megírtuk, hogy a szomszédos Tégláson borzalmas gyilkosság történt. Mulató parasztleányek agyonütötték egyik társukat Szabó Bálintot. Az ügyben a nyomozás és vizsgálat nagy erélylyel folyik. És annak idején Hoffmann József vizsgálóbíró ki is szállt, helyszíni szemlét tartani, melynek eredménye az lett, hogy több odaváló parasztleányt előzetes letartóztatásba helyeztek, kiket ma kísérték be a debreceni ügyészség fogházába.

*** Műtanrendőri bejárat.** A kereskedelmi miniszter táviratilag intézkedett, hogy a vánki vasut műtan rendőri bejárása iránt haladéktalanul történjék intézkedés, e végből lejön egy miniszteri segéd titkár, aki majd a polgármester, főügyész, főkapitány és a szomszédos birtokosság tagjai jelenlétében fog a műtanrendőri bejáratot eszközölni.

*** Debreceni polgári fiúiskola.** A debreceni polgári fiúiskola igazgatósága az 1906. év október hó 20-21. én a Sebes-Kö-

rös völgy s a révi Zichy-csepőkőbarlang megtekintésére kirándulást rendez a következő sorrendel: Debrecenből indulás október 20. szombat este 8 óra 29 perc. Püspökudányba érkezés október 20. szombat este 9 óra 54 perc. Püspökudányból indulás október 20. szombat éjjel 11 óra 53 perc. Barátkára érkezés október 21. vasárnap reggel 4 óra 07 percekor személyvonat III. oszt. Brátkáról gyaloglás mindezt a Sebes-Körös csodaszép völgyén a révi Zichy-csepőkőbarlangig a barlang megtekintésé. A barlangtól gyaloglás az Erdélyi Kárpát Egyesületnek a Magurán épített turista útján a Körösig, onnan Rév községbe, s a vasuti állomásra. Rávból indulás október 21. vasárnap délután 3 óra 24 perc. Püspökudányba érkezés október 21. vasárnap délután 5 óra 27 perc. Püspökudányból indulás október 21. vasárnap este 6 óra 02 perc. Debrecenbe érkezés október 21. vasárnap este 6 óra 48 perc. (gyors v. II. oszt.) A kirándulásban a részvétel díja 7 korona 50 fillér, melyben az összes költségek befoglaltatnak, s mely összeg folyó hó 18. ig. Nagy József vezető tanárnál befizetendő. Az igazgatóság.

*** Új árszabály a nyomdákban.** A vidéki nyomdatulajdonosok országos szövetsége és a magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők szakegyesülete képviselői múlt hó 2-án tartott ülésen a vidéki könyvnyomdászok számára új munkaidő és munkabér szabályzatot állapítottak meg. A munkadíj drágább lett és a munkaidő 9 óra helyett 8 1/2 órában állapították meg. Ez az új árszabály — a mely megdrágítja a nyomdai munkákat — az egész országban november 15-én lép életbe. Azoknál a munkaadóknál, kik az árszabályt nem fogadják el, a munkások beszüntetik a munkát.

*** Szerelmi dráma a Fővárosban.** Véres szerelmi dráma játszódott le, mint budapesti tudósítónk írja — az ottani Holló utcában. Balla Jenő 26 éves kereskedő segéd szerelmi viszonyt folytatott Frenacker Regina-val. A viszonynak gyümölcse is lett. Kis fiuk született. Balla több ízben ígérgette a lánynak, hogy elveszi, de ígérését sohasem teljesítette, sőt az utóbbi időben annyira elhidegült tőle, hogy gyermeküket is a menházba adta. Viszonyukat mindazonáltal folytatták, tegnap este is Balla a leány házában volt, ahol az egész éjjel töltötte. A leány lelkében azonban szerelmi bosszu támadt és csak alkalomra várt. Ez tegnap éjjel be is következett. Mikor Balla elaludt Frenacker Regina egy nagy adag sósavat az aló arcába öntött. Mikor pedig az felriadt forgó pisztolylyal rálőtt aztán maga ellen fordította a fegyvert és szívébe lőtt. A lövés zajára befutott házbeliék miagkettőjüköt a Rókus-körházba szállították. Sérülések súlyos.

x Magyar ember nem használ mást, csak a híres Hajdusági pedrőt, mert a legjobb bajusznövesztő és ápolószert az összes bajuszpedrő készítmények között. Hatása gyors és biztos! Postán 3 doboz 2 korona 15 fillérért utánvétellel bérmentve küld a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerész. Debrecen, Kossuth-utca.

x Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Tanukihallgatások a Sóvágó-ügyben.

Sóvágót felismerték.

Erdélyi szenzációs vallomása.

(Saját tudósítónktól)

— október 17.

A Sóvágó és cinkosainak bűnügyében ma szenzációs tanukihallgatások folytak le a vizsgáló bíróságnál. Büdszentmihályról beidőzték kihallgatásra azokat, kiknél betöréses

lopásokat és rablásokat követtek el Sóvágóék. Ennek igen nagy és jelentős eredménye lett. A beidőztettek minden kétséget kizárólag határozottan felismerték Sóvágót és cinkosait.

A kihallgatásokat Patnaházy vizsgálóbíró segéd vezette. Legelsőnek Callér András büdszentmihályi lakost hallgatta ki, akihez a múlt év ősszén betörték. Sívágót szembesítették Callérral — ki már a belépésekor a hangjáról megismerte a többzörős rablójilkost. Előadta aztán, hogy nála is hárman követték el a rablást. A zsványokat Sívágó vezette, aki igyekezett cigányos kiejtéssel beszélni, ami azonban nem sikerült neki. Callér már régebbi idő óta ismerte Sívágót; és a betörés után is erős gyanuja volt, hogy a banda vezére nem lehet más saját szava szerint mint a zsvány Jankó.

Virág András kihallgatása következett ezután, akinek a házánál szinte nagyobb szabásu rablást követtek el ugyancsak a múlt évben. Sívágót direkte felöltöztették abba a ruhába, melyet hihetőleg ekkortáiban viselhetett. Ennek a bűnpör történetében igen nagy horderejű bűnjelnek a nyomára a hatóságot Erdélyi vezette, mint ki tudvalevőleg csak nemrég tett teljesen beismerő vallomást. Virág András, kinek Büdszentmihályon van háza, földje rögtön megismerte Sívágót, még pedig ruhájáról, melyet a rablásnál igen megfigyelt, már csak annál is inkább, mert kis könnyű zakóban öltözködött rabló előtte nagy mértékben igen különösnek tűnt fel.

Mind a két tanu esküt kész letenni vallomására, így az nagy értékkel bír az igazságszolgáltatás előtt.

Szokatlan érdekessége a mai napnak még az is, hogy Erdélyi önként kihallgatásra jelentkezett a vizsgálóbíró előtt azzal, hogy fontos vallomásokat fog tenni. Vallomásában azt mondja, hogy ő mindvégig becsületes ember volt, Sívágóék több ízben szinte erőszakolták, hogy tartson velük és vegyen részt a bűntettekben. Kecegették is, hogy ily módon rövidesen meggazdagodna, mert neki nagy részt fognak adni a rabolt jószágokból és értékekből. Erdélyi azonban hajthatatlan maradt — sok ideig. De aztán Sívágó és Siteri nap mint nap kijártak hozzá és mindenáron rá akarták bírni, hogy a bűn útjára térjen. A sok oldalról zaklatott ember végre is engedett és mikor a szűkös kereset miatraközszöntött az inség, kénytelen-kelletlen beállt a bandába, melynek rövid idő múltán igen hasznavehető tagjává lett.

A tanuként beidőztett idősb Erdélyi, ki a vádlottnak nagybátyja és folytonosan vele lakott, minden irányban megerősítette vallomásait. Azonkívül is sok-sok értékes és súlyos adatokat szolgáltatott a vizsgálatnak tanuvallomása során.

Ezután még több tanu lett kihallgatva, kik mindannyian terhelőleg vallottak a bandára vonatkozólag és így hovatovább a nagy arányu bűnpör minden részletében világosság fog derülni.

Serlock Holmes elítéltetése.

Zilahy és Szakács!

Tilos a dohányzás.

(Saját tudósítónktól.)

okt. 17.

Na hát ki hitte volna, hogy a hírneves Európaszerte ismeretes kitűnő angol detektív még valaha mint vádlott álljon bíróság előtt. És még hozzá egy magyar, egy debreceni hatóság büntette meg.

De hiába a törvény előtt nincs különbség az angol detektív és a bicskázó paraszt legény között. Mindkettőt egyformán sujtják a rideg paragrafusok, ha véletlenül beléjük találnak ütközni. Hogy Sherlock Holmes kitűnő detektív és párját ritkító ügyességgel bogozza ki a különböző hajmeresztő bűntények szálait — azt elismerjük, de azért kénytelen a rendőrbatóság ezen jeles férfi ellen is megindítani az eljárást, ha valamiféle kihágást követ el. Így kívánja a fenálló jogrend.

Ezen, a nyarutáni szerzők kezdő soraihoz veszedelmesen hasonló bevezetés után áttérünk a bár rideg, de való tény állására.

Tudvalevő, hogy a Debrecen városi színházban vasárnap este *Serlock Holmes* detektív pályafutásának egy idegrázó, rémséges történetét adták. A címszerepét Szakács Andor játszotta, ki hogy eleve nebbé, közvetlenebbé tegye alakulását több ízben kedélyesen pipára és cigarettre gyujtott.

Ez nagy emociót keltett a rendezet körében. A tűzoltóság egyik éber őre pedig nyomban egyenesen óvást tett a színpadon — kiindulva abból a szigorú szabályrendeletből, hogy Thália templomában mindenféle dohányzás tilos, nem éppen azért mert a fentnevezett istennő nem kedveli a tömjén és a cigarett füstöt, hanem mert az ilyesmi tűzveszélyesek.

Serlock Holmes alakításának azonban nem imponált a tilalomfa és még akkor is füstölt, mikor a rendőrség Fehér biztos személyében felvonult a világot jelentő deszkákra — megakadályozandó a dohányzást.

Ezek az előzményei annak a kihágási feljelentésnek, amelyben ma ítélezett Komlóssy Pál rendőrfelügyelő, ki az illető szabályrendeletek megszegésének címén szigorúan-kemény 100—100 korona lefizetésére ítélte ugy Szakács Andort, mint Zilahy Gyula igazgatót.

Az elítéltek méltán tarthaták kissé nagy összegnek a kiszabott büntetéspénzt azért a kis dohányzásért is felebezést jelentettek be.

Serlock Holmes elítélésének ez a meghatározó, de igaz története.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Okt. 18. Csütörtök „Kis herceg”, operette. (A)

Okt. 19. Pénteken „A nap hőse”, bohózat. Ujdonság először. (B)

Okt. 20. Szombaton „Nap hőse” operette. (C)

Okt. 21. Vasárnap d. u. „Felhő Klári” népszínmű.

Este: „Koldus gróf”, operette. (Kisbérlet).

Smólen Tóni. A bohózat idejét múlt aktualitással bíró hazafias triádai ma is szépen telt házat vonzott. A szereplők játéka összhangzott, sőt jobb ügyhez illetőleg darabhoz méltó volt.

A naphőse. A hét legközelebbi ujdonságából a próbák javában folynak és amint az előjelekből látni lehet, a közönség rendkívül jól fog mulatni a bohózatban, melynek minden egyes szereplője kabinet alakítású mutat be. A szereplők nagy kedvvel készülnek az ujdonságra, melynek e hó 19-én pénteken lesz a bemutatója, az ujdonságban részt vesznek Szabó Irma, Almássy Lola, Arday Ida, Békés, Ternyei, Bérczi, Deési, Szente stb.

Előkészületen Földes Imre és Hüvös Iván operetteje A Két Hipolit és ifj. Bokor József 100 arannyal jutalmazott népszínműve, A Kurucz fufang, mind a kettő Budapesti népszínház műsorából.

Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz, délután 3 kor mérsékelt helyárrakkal Rátkay Lászlónak népszínműve A „Felhő Klári” kerül színre. A cím sze-

repben Fóti Fridával, a többi szereplők Lukács Juliska, Szabó Irma, Szakácsné. A férfiak közül Szakács, Arkosy Békés, Polgár és Sarkadi. Ki ez alkatommal új és aktuális Csuplákot fog énekelni. Este félnyolc órakor rendes helyárrakkal A „Koldus gróf” nagy sikert aratott operette, a főszerepben Főthy Frida, Radó Anna, Kara es, Polgár és Sarkadi.

TÁVIRATOK

Főispáni kinevezések.

Budapest, okt. 17. A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy a király Csathó Zsigmondot Csongrádvármegye főispánjává töl felmentette. Kelemen Bélát a tájéki terület országgyűlési képviselőjét Csongrádvármegye és Szeged szabad királyi város, Kubik Béla mezőcsáthi képviselőt pedig Borsodvármegye főispánjává nevezte ki a király.

Fordulat a péksegélek sztrájkja ügyében.

Budapest, okt. 17. A péksegédek sztrájkja ügyében ma váratlan fordulat állott be. Nagyrésztük ma este munkába állott, a sztrájk közeli befejezése várható.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, okt. 17.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Búgyadt irányzat mellett 20,000 métermázsza került forgalomba 10 fillérel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek közül tengeri nyugodtabb, rozs kedvezőbb, zab lanya, árpa nyugodt.

Idő: szép.

Buza októberre	14.30—32.
Buza áprilisra	14.86—88.
Rozs októberre	12.96—98.
Rozs áprilisra	13.08—10.
Zab októberre	13.90—92.
Zab áprilisra	13.92—94.
Tengeri augusztusra	—,00—.
Tengeri szeptemberre	10.16—18.
Tengeri 1907 májusra	26.20—40.
Repece augusztusra	—, —, —.

Törvénykezés.

* **§ Sajtóper.** Tegnap volt a Világ-szabadság című szocialista lap ellen indított sajtóper tárgyalása. A cikk írásáért a felelősséget Jócsák Kálmán szocialista agitátor vállalta el. A tárgyalás az esküdtszék előtt folyik s ma délelőtt volt a vádindítvány előterjesztése, mely szerint Jócsákot osztály elleni igazgatással vádolják. Az esküdtszék hosszas tanácskozás után hozott ítéletet mely szerint Jócsák Kálmánt nem vétkesnek mondta ki s intézkedett, hogy a Világ-szabadság elkövetett példányai visszaadassanak.

Városi Színház.

Bérlet. 16. sz. (A) Bérlet 16. sz. (A)

Ma csütörtök, 1906. október hó 18-án:

A kis herceg.

Operett 3 felvonásba.

SZEMÉLYEK:

Parthenéi herceg	—	Zilahyné S. Vilma.
Monlandri	—	Arkosi Vilmos.
Frimusz	—	Polgár Sándor.
Dó Schato Launzak	—	
	Diana	— Radó Anna.
A hercegnő	—	Vida Ilona.
Navaly	—	Szilágyi Ernő.

Montevrie — — — Magasházi János.
Tatenvilly — — — Kolozsvári Albert.
Sanvailyon — — — Kiss József.

Bérlet. 17. sz. (B) Bérlet 17. sz. (B)
Holnap pénteken, 1906. október hó 19-én.

Itt először!

A nap hőse.

Bohózat 3 felvonásban.

Szerkesztői-posta.

Hondai. Paul Verlaine igen jeles francia költő. Élete nem volt valami diszes, költeményeinek pompázó virágai mintha csak szemétdombon nőttek volna fel. A szép így is szép marad, egyik remekét a Pesti Napló után közöljük itt magyar fordításban:

Könny hull . . .

(Paul Verlaine.)

Könny hull szívembe benn . . .

És könnyben áll a város:

E vágyó sejtelem.

Mi ez a szívemen?

Oh, halk eső zenéje

Tető és föld fölött!

A béna szívek kéje,

Oh, az eső zenéje.

A könnyre nincs oka,

Borus, fanyar szívemnek

A sors se mostoha?

E gyászra nincs oka.

Legfájdóbb kin őt engem

Nem tudni, hogy miért

— Nincs haragom, szerelmem —

Miért a kin szívemben?

György Ozkár.

N. F. Nem huzták ki.

G. A. Ezt sem.

Egy szert bevenni,

mely csak ideiglenes hatással bír, épp oly céltalan, mintha kifáradt lovakat ostromozunk. Másképp áll a dolog azonban, ha oly szert veszünk, mint például a Scott-féle Emulsio, mely a legjobb csukamályolajból alfoszfor-savas és nátró hozzáadásával készül és az egész test szerkezetét gyorsan és állandóan erősíti, úgy hogy a legrövidebb idő alatt a gyöngeségi tünetek elmúlnak teljesen és helyükbe erőteljes egészség és új akarat lép. Mint erősítő szer gyöngé, vézna gyermekek és lábadozók részére a Scott téle Emulsio teljesen egyedül áll a maga nemében. A Scott-féle Emulsio összehasonlíthatatlanul hatásosabb és gyogyerejében gazdagabb, mint a közönséges csukamályolaj.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a "hátán nagy csukahalat vivő halász" védjegy.

Ezen lapra való hiva kozással és **75 fillér levélbélyeg** beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál.

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”

BUDAPEST, IV., VÁCZI UTCZA 34/50
Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 fill.
Kapható minden gyógyszerházaiban.

Kiadó lakosztály.

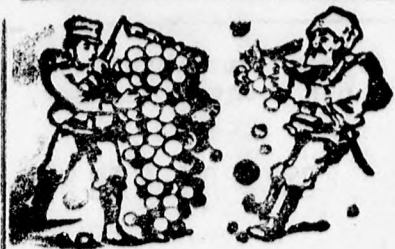
Bathányi-utca 9. szám alatt, néhai Nemes Kálmán ur házában, az utcai lakosztály, — mely áll 6 szoba, konyha, kamara, fürdő és cseléd szobából — jó ivóvízű vízvezetékkel november elsejére

kiadó.

A feltételekre vonatkozólag értekezhetni

Dr. Irinyi István,
ügyvéd

Debrecen, Arany János utca 4.

Szőlő
oltványok.
Valamint az
elmúlt években
is a

**Kükkülömenti
első szőlőoltványi telep**

Tulajdonos **Caspari Frigyes Medgyes 21**
Nagykükkülő megye — volt az egyedüli az egész országban mely vesztett minden tekintetben kifogástalan minőségű — egészséges-fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, ugy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és aiany bor csemege bor és különleges csemege szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokokosok bőséges eredményeket érnek el.
Kiváratra képes ártegyez — számos elismerő levelet — ingyen és bérmentve.

Ilyen még nem volt soha!

Nyerhet

több százezer koronát

1, 2, 3 koronával! 441-30-3

Nem nyereség esetén
a pénze megtérül!

— Siessen tehát a —

SZERENCSEBANK

Csapó-utca 11. számú irodájába,

(Sümeghy vaskereskedő házába.)

Huzás minden héten!

Aláírási felhívás.

A Polgári Takarékszövetkezet

XI-ik évtársulata megalakult s ez uton hívja fel Debrecen város közönségét az új évtársulatba való belépésre.

A Polgári Takarékszövetkezet XI-ik évtársulata — az alapszabályok módosítása következtében — már hat évre alakul, miáltal a tagoknak lehetővé tétetik nagyobb kölcsönöket eskély heti befizetés mellett igénybe venni.

A szövetkezett tagjai 20 fillér heti törzsbetétek alapján 60 korona hitelt tarthatnak igényt az alapszabályok feltételei értelmében, jelzálogos kölcsön képen pedig ugyancsak 20 fillér heti törzsbetét alapján 120 koronát kaphatnak.

A Polgári Takarékszövetkezet az elmúlt 10 év alatt

7 millió 600.000 korona hitelt folyósított

tagjai részére.

A szövetkezet tagjainak száma az 1906-ik évben belépett 1162 taggal 2801-re szaporodott, akik 68000 törzsbetéttel segítik elő az intézet alapszabályszerű céljait.

A szövetkezet kölcsönállománya a mai napon

egy millió 382.808 korona

és a most kezdődő 6 éves évtársulat újabb erőt nyújt a tagok nagyobb hiteligenyeinek kielégítésére.

A szövetkezet tagjai 20 filléres törzsbetéteket fizetnek be 6 illetve 12 éven át, a mely befizetésekkel könnyen és kényelmesen törlesztik a törzsbetéteknél megfelelőleg felvett kölcsönöket.

Minden 6 év leteltével az évtársulat felszámol és az évtársulat vagyona a tiszta haszonnal együtt a tagok között felosztatik.

A kölcsönök folyósításánál a Polgári Takarékszövetkezet nem szed információ díj és más címeken a kamatot drágító illetékeket, hanem a pénzpiac kama-viszonyaihoz képest a legmérsékeltebb kamatlábat alkalmazza.

Az igazgatóság határozata értelmében az új évtársulatba belépő tagok már 1906. október 15-ikétől igényt tarthatnak kölcsönökre a nélkül, hogy a folyó év elmúlt heteinek betétei levonásba hozatnának, vagy a felek mulasztási illetékekkel terheltetnének.

Vidéki tagok befizetéseiket bérmentve, chequek útján teljesíthetik

A XI-ik évtársulatba való felvétel iránt jelentkezések az intézet hivatali helyiségében Piac utca 83. sz. (Hartstein ház) alatt teljesíthetők.

Kelt, Debrecen 1906. évi október hó 12-én.

„POLGÁRI TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET“ DEBRECENBEN :

Rásó Gyula,
kir. tanácsos, elnök.
Dr. Freund Jenő,
ig. jegyző, jogtanácsos.
Katz Jakab,
alelnök, ügyv. igazgató.

Weszprémy Zoltán
Hajdúvármegye és Debrecen
város főispánja, alelnök.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük teleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás végett a betétkönyvbe bejegyezhesstük,

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is

Tájékozással szolgáljon a következő táblázat:

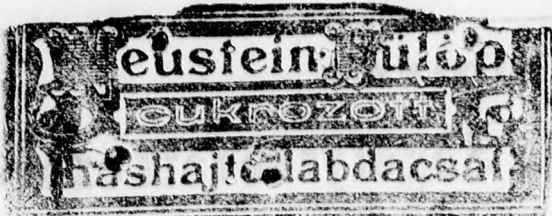
	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

A perselyek az Iparbank kirakataiban láthatók.

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok)

Pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az állati szervek bajainál legjobb eredményyel használtatván, gyöngöden hashajtók, vér tisztítók; egy gyógyszerem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint a pilulák.

Székszerűség

Legjobb betegségek forrása ellen. Csukrozott külsőjük végett még gyermekek is szívesen veszik be. 15 darabot tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekeres mely 300-ot, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekeres bérmentve szállítatik.

Óvás! Utazásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük háróztottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszéki legvédelmet esomagiaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerháza Bécs, I., Plankeng 6. Kapható: Debrecen: Balázs Odön, Füleki Pál, Mihalovics J., Murakózy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész uraknál.

Öreg és ifju férfiaknak

ajánlatik az újabb és bővített kiadásban megjelenő mű: Dr. Müller egészségügyi tanácsosnak a megzavart ideg- és szexuális rendszer

éről és annak gyökeres gyógyításáról írott könyve nulság céljából. Szabad küldés borítékban 1 kor. 20 fill, értékű helyeg ellenében.

Curt Röber, Braunschweig.

Legjobb szabásu
glace, svéd és szarvasbőr
keztyük
Schön Sándor
keztyű kölszer és orr-osi műszerházban
DEBRECEN,
Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

Ha köszvényben, reumában, ischiában szenved,
vegyen egy üveg

Dr. Fleisch-féle **köszvény-szeszt,**
mely csúzó, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát és deréktáját, kezek és lábak gyengeségét, fájdalmakat és daganatokat biztosan gyógyít. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető. Kapható Dr. Fleisch E. M. „Magyar korona” gyógyszerházában, Győr, Baross ut. 24. szám. — Másfél deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb használatra való „Cs-ládi” üveg ára 3 kor. 3 kis, vagy 2 „Cs-ládi” üveg rendelkezésénél már bérmentve utánvétel küldjük.

— Elővirág, csokrok és koszorúk a legszolidabb árak. —

Az ősziidény beálltával ajánlom dusan felszerelt élővirág üzletemet.

Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét korai tavaszi nyitásra legválogatottabb fajú friss:

Jácint, Tulipán és más virág hagymáimat.

Allandóan nagy választékot tartok erőteljes **Palmák**ból és mindennemű **disz növények**ből.

Szíves megtekintésre ajánlom kertészeti telepemet, ahol is mindenkor készséggel állok rendelkezésre.

Levágott és cserepes virágokból színtén nagyválasztékot tartok, melyekből **menyaszonyi, disz és mellecsokrokat**, valamint **sirkoszorukat** megrendelésre a legfinomabb izlés szerint készítek.

Helybeli, vagy vidéki megrendelések eszközölhetőek a **Kossuth utcai** (Városház épület) üzletben, vagy kertészeti telepemen **Ferenc Jozsef ut. 6. a.** Margit fürdővel szemben.

Kiváló tisztelettel

Paczelt János

kereskedelmi és műkertész.

Legfinomabb izlés és pontos kiszolgálás.

Vecsey Ferencz

hegedűművész

nagy hangversenye

Marnay Lajos zongoraművész közreműködésével.

1906. év október 29 én este 1/28 órakor az „ARANY-BIKA” dísztermében. — Jegyek kaphatók Csáthy Ferenc zeneműkereskedésében.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőnyösebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.